

“Per a renunciar s’ha de tenir valor”

L'escriptora Zeruya Shalev ha sobreviscut a un atemptat terrorista i després ha adoptat un nen. El seu nou llibre descriu aquesta experiència i l'enfrontament diari amb el perill a Israel.

Aquest atemptat suïcida a Jerusalem, el dia 29 de gener del 2004, va fer una desena de morts. Dins l'autobús anava l'escriptora Zeruya Shalev, que tornava a casa després d'haver deixat la seva filla a l'escola bressol. Shalev va rebre ferides diverses, de les quals es va recuperar. Al cap dels anys, com a resposta a aquell fet, va adoptar una criatura.

Zeruya Shalev és l'escriptora de més renom d'Israel. A Europa es va fer famosa amb la novel·la *Vida d'amor*. Shalev va publicar dues novel·les més, *Home i dona* i *Família tardana*, que també van ser èxits de vendes.

La novel·la *Per la resta de la vida* gira entorn de dos germans, Dina i Avner, i la seva mare, Chemda. Dina, una dona de 45 anys, anhela un segon fill. El germà petit, Avner, es troba atrapat en un matrimoni infeliç i treballa d'advocat en afers de drets humans. Aquest llibre és escrit amb les frases sinuoses i elegants característiques de l'escriptora.

—Senyora Shalev, fa quasi set anys que va aparèixer la vostra última novel·la. Abans, us havien ferit greument en un atemptat a Jerusalem. És per això que va deixar d'escriure durant aquests anys?

—No m'ho sembla, que ja faci set anys. Han passat unes quantes coses, durant aquest temps. Però el motiu principal és que sóc lenta escrivint, mai no tinc cap mena de pressió. Començo a escriure només perquè passa

el temps. Sé que molts escriptors tenen un temps limitat per a escriure. Jo no, per a mi no és urgent. També he de viure.

—Què voleu dir, amb això?

—No deixo que el fet d'escriure limití la meua vida. Fins i tot quan treballa en un llibre, m'afegeixo a les excursions de la llar d'infants. Però, per a respondre la vostra pregunta, l'atemptat també va tenir a veure amb el fet que passessin tants anys entre la meua última novel·la i la nova. Perquè, com a resposta a l'atemptat, fa tres anys que vaig adoptar un nen. Això em va mantenir molt ocupada, havia de preparar-me per a la nova situació. Des que va arribar el nostre fill, que necessito molta energia. I això fa que el procés d'escriure sigui més lent.

—Una adopció com a reacció per l'atemptat. Això ho heu d'explicar més bé.

—Em van ferir, en aquell atac terrorista. Era a prop de l'autobús que va explotar. Les meves ferides van ser poca cosa, al cap de mig any ja m'havia recuperat (bé, el genoll em fa mal de tant en tant). Però això no

és el que més em va afectar, sinó les imatges que encara ara tinc al cap, els vidres fets miques, els cossos sense vida que jeien al meu costat, un tros de cama, i aquells signes ombrívols de la mort. Dins meu, va créixer la necessitat de compensar-ho, i l'adopció va ser, finalment, l'única solució. És la meua resposta personal a aquell atac de violència.

—Vau provar alguns altres camins?

—Vaig pensar en moltes coses, algunes que sí que vaig arribar a fer. Per exemple, em vaig ajuntar al moviment Machson-Watch de dones que es traslladen als punts de control entre Israel i Palestina i observen com es comporten els soldats. La presència d'aquestes dones mira d'impendir les possibles humiliacions a les dones palestines. Ho vaig fer durant uns quants mesos. Va ser interessant. Però com que vaig ser a punt de perdre la meua vida en aquell atemptat, va quedar dins meu el sentiment que ara visc la resta de la meua vida. Havia de fer alguna cosa que arribés al centre de mi mateixa.

—El títol del vostre llibre és, pre-

cisament *Per la resta de la vida*, i hi expliqueu la història d'una dona, Dina, que desitja adoptar un nen.

—Tot i que aquest no és l'únic tema de què tracto al llibre, sí que és la primera vegada que, personalment i com a escriptora, he posat totes les meves forces en una mateixa qüestió. Si més no, emocionalment era interessant.

—La literatura no hauria aconseguit d'apaivagar l'horror de l'atemptat?

—Crec que la literatura és existencial, però, per a mi, escriure mai no ha tingut un efecte terapèutic. Sempre era desencadenat per la meua vida privada. Per això l'acte d'escriure no hauria estat una resposta suficient. Però aquesta vegada s'ha sobreposat a la meua vida real. Quan vam portar el nostre fill de Rússia a Israel l'any 2008, jo ja havia escrit ben bé mig llibre. Mentre la meua protagonista encara somniava l'adopció, jo ja vivia les dificultats del dia a dia.

—Per la resta de la vida és un llibre sobre un nen, i sobre el fet que la infància no acaba fins que els propis pares no es moren.

—Parla sobre aquell temps en què tenim fills i al mateix temps hem de tenir cura dels nostres pares. Amb els fills recobrem la infantesa. A vegades es fa difícil de perdonar els errors dels pares. Som pares o mares i fills alhora. Per una banda, hi ha les esperances dels pares, que ja mai no s'acompliran. Per una altra banda, ens hem de preocupar pels fills. És una època amb molts reptes.

Edició en hebreu de *Per la resta de la vida*.

—Així i tot, us ha sortit un llibre optimista.

—El títol és una mica malenconiós, però crec que en aquest llibre hi ha més amor que a *Vida d'amor*. Jo creia que seria una història sobre una renúncia, perquè penso que hi ha més valor en l'acte de renunciar que no pas en el d'aguantar. Aquest era el meu pla. Però quan vaig arribar al final del llibre es va convertir en una cosa diferent. Sé que serà molt difícil per a la meua protagonista, Dina, amb un fill adoptat, ja sé que pot ser difícil. Hi tinc experiència.

—Vau vacil·lar en aquest pas?

—La meua situació és molt diferent de la de la meua protagonista. Jo tinc

dos fills de veritat, tinc l'escriptura, he fet allò que la gent anomena "carrera". A més, tinc la sensació que no m'ho hauria perdonat mai, si no hagués adoptat cap fill. I aquesta sensació no l'he coneguda fins que no he vist la mort. Molts dels meus amics es pensaven que m'havia tornat boja. És de debò, que va córrer aquesta brama després de l'atemptat.

—Quins consells us donaven els amics?

—Sempre em deien que adoptar un nen és un risc, que arruïnaria la meua carrera, que escrivia un llibre i que havia de continuar treballant-hi. I que me n'havia d'oblidar, de tot plegat. Ho vaig provar de veritat, però no era prou valenta, tenia por. Vaig mirar de concentrar-me en el llibre, però no me'n vaig sortir.

—Moltes dones viuen el conflicte entre el desig de tenir un fill i el desig d'una feina interessant.

—Fins llavors no havia estat un conflicte gaire fort, perquè creia que no es tractava tant de distribuir-se el temps, com pensa molta gent, sinó d'estar-hi predisposada. Però potser és que, com a escriptora, sóc privilegiada. Vaig escriure *Vida d'amor* mentre tenia el meu primer fill als braços. Tenia tres mesos de permís per maternitat i escrivia nit i dia. La pausa de la meua feina com a lectora va deixar pas a l'escriptura.

*Christoph Hickmann
Christoph Schult*

© *Der Spiegel*

Traducció de Gemma Repiso